

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ

Таврійський державний агротехнологічний університет

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра економіки підприємств

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету економіки та бізнесу

к.е.н., доц. _____ С.В.Карман

„_____” _____ 2011 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

„Економіка і організація діяльності об'єднань підприємств”

(за вимогами КМСОНП)

з напрямку: 7.030504 «Економіка підприємства» ОКР "Спеціаліст"

Форма навчання	Нормативні дані											
	Курс	Семестр	Лекції, год.	Семінари, практичні, год.	Всього аудиторних годин	Самостійні, індивідуальні заняття год.	аудиторна і позааудиторна робота (год./кредити ECTS)	курсіві проекти (роботи) (год./кредити ECTS)	навчальна практика (год./кредити ECTS)	підсумковий контроль (форма, семестр, год./кредити ECTS)	Всього	
											год.	кредити ECTS
денна	5	9	30	30	60	75	135/3,75	-	-	іспит	135	3,75

Робоча програма складена на підставі Галузевого стандарту освіти «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра напрямами галузі знань 0305 – «Економіка та підприємництво» / Кол. авт. під керівн. А.Ф. Павленка.– К.: КНЕУ.

Програму розробив: к.е.н. ст. викл. Ю.О. Власюк

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки підприємств, протокол № 1 від ” 30 „ серпня 2011 р.

Зав. кафедри _____ к.е.н., доцент Г.І. Грицаєнко

Підпис

УДК 631.1 (07)
ББК 65.321

Економіка і організація діяльності об'єднань підприємств. Програма навчального курсу для студентів факультету економіки та бізнесу за освітньо-кваліфікаційним рівнем "Спеціаліст" з напрямку 7.030504 «Економіка підприємства» – Таврійський державний агротехнологічний університет, 2011. - 17 с.

Розробник: кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки підприємств Ю.О. Власюк

Затверджено методичною комісією факультету економіки та бізнесу
" 20 " вересня 2011 р., протокол № 1.

Таврійський державний агротехнологічний університет, 2011

Структура програми навчального курсу „Економіка і організація діяльності об'єднань підприємств”

1. ОПИС ПРЕДМЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Курс Підготовка	Галузь знань, напрям, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Курс: 5 Підготовка спеціалістів Кількість кредитів ECTS – 3,75 Загальна кількість годин – 135 Тижневих годин – 4	Галузь знань: 0305 «Економіка та підприємництво» Напрямок: 7.030504 «Економіка підприємства» Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст	Нормативна дисципліна Рік підготовки - 5-й Семестр - 9-й Лекції – 30 год. Практичні - 30 год. ІНДЗ – 21 год. СРС – 54 год. Вид контролю: іспит

2. МЕТА

Метою дисципліни “Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств” є формування і засвоєння системи знань з економіки, організації та ефективності господарювання об'єднань підприємств.

Завданням дисципліни є:

- вивчення теоретичних засад економіки та організації функціонування інтегрованих структур – об'єднань підприємств;
- набуття навичок аналізу організаційних резервів підвищення ефективності господарювання;
- вивчення закономірностей функціонування і розвитку об'єднань підприємств.

Предмет дисципліни – закономірності функціонування і розвитку об'єднань підприємств.

3. ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

У результаті опанування дисципліни студент набуває знань щодо наступних питань:

- організаційно-правові форми підприємництва;
- види об'єднань підприємств в Україні;
- форми і показники спеціалізації;
- види організаційних структур управління об'єднань підприємств;
- організаційні форми корпоративних структур;
- організаційно-внутрішньої системи управління;
- основні принципи організації науково-дослідного процесу;
- теоретичні аспекти фінансової діяльності об'єднань підприємств;
- фактори і мотиви розвитку транснаціональних альянсів.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- здійснювати розрахунок економічної ефективності спеціалізованих підприємств;
- характеристику основних переваг та недоліків холдингових структур;
- здійснювати порівняння моделей корпоративного управління;
- розробляти основні форми і методи регулювання оплати праці;
- здійснювати дослідження впливу фінансових ризиків у діяльності ТНК;
- здійснювати дослідження механізму управління промислово-фінансовими групами.

4. ПРОГРАМА

Вступ.

Визнання і законодавче закріплення приватної власності в Україні стало тим фундаментальним фактором, який спонукав до прискореного розвитку ринкових відносин і підприємницької діяльності. Успішне розв'язання цього завдання вимагає вирішення цілого комплексу задач, пов'язаних з підготовкою кадрів, з освоєнням нових знань щодо розуміння ринкових механізмів та підходів в організації сучасного бізнесу.

Майбутній керівник, підприємець має бути свідомий того, що підприємництво на сучасному етапі є четвертим фактором виробництва, здатним забезпечити успіх і процвітання суспільства. Тільки прискорення та розширення підприємницької діяльності дасть змогу зняти такі гострі питання як зайнятість населення, збільшення податкових надходжень до бюджетів всіх рівнів, домагатися реальних зрушень в структурній перебудові економіки, соціальної та політичної стабільності в суспільстві.

Змістовий модуль 1. Особливості організації, управління і регулювання діяльності об'єднань підприємств

Тема 1. Об'єднання підприємств як суб'єкт господарювання

Сутність об'єднань підприємств. Види об'єднань підприємств. Характеристика діяльності основних видів об'єднань підприємств. Законодавча база функціонування об'єднань підприємств в Україні. Правові аспекти створення об'єднань підприємств. Права та обов'язки об'єднань підприємств. Економічна, соціальна та інші види діяльності об'єднань підприємств. Роль об'єднань підприємств в умовах вільних економічних зон і територій пріоритетного розвитку.

Тема 2. Спеціалізація і кооперування підприємств об'єднань

Спеціалізація. Спеціалізація промисловості. Спеціалізація підприємств. Предметна спеціалізація. Подетальна спеціалізація. Технологічна спеціалізація. Спеціалізація допоміжного виробництва. Стандартизація. Уніфікація. Кооперування. Виробниче кооперування. Внутрішньорайонне кооперування. Міжрайонне кооперування. Субпідряд. Франчайзинг. Лізінг.

Тема 3. Державне регулювання діяльності об'єднань підприємств

Основні цілі та напрямки державного впливу на діяльність об'єднань підприємств. Форми державного регулювання діяльності об'єднань підприємств. Узгодження діяльності об'єднань підприємств з антимонопольним законодавством. Особливості державного регулювання різних типів об'єднань підприємств.

Тема 4. Холдингова організація об'єднань підприємств

Поняття холдингу. Особливості організації діяльності холдингової компанії. Економічні основи діяльності холдингу. Особливості управління холдинговою організацією. Економічний та фінансовий аналіз діяльності підприємств холдингової компанії. Аналіз та оцінка розвитку вітчизняних холдингових компаній.

Тема 5. Організаційно-управлінські структури об'єднань підприємств

Поняття організаційно-управлінських структур об'єднань підприємств. Типи організаційно-управлінських структур, їх характеристика. Особливості застосування різних видів організаційно-управлінських структур у різних типах об'єднань підприємств. Аналіз організаційного рівня управління об'єднанням. Аналіз ефективності управлінських рішень.

Тема 6. Регулювання діяльності об'єднань підприємств

Цілі, задачі та напрямки регулювання діяльності об'єднань підприємств. Особливості регулювання різних видів діяльності, у тому разі економічною, фінансовою, виробничою, науковою діяльністю. Аналіз інформаційних потоків в об'єднаннях підприємств. Повноваження регулюючих структур в різних типах об'єднань підприємств. Критерії ефективності регулювання та оцінка рівня ефективності регулюючих впливів.

Змістовий модуль 2. Інноваційна діяльність, фінансування, організація, правове забезпечення

Тема 7. Організація циклу “дослідження - виробництво” в об'єднаннях підприємств

Роль та місце науково-виробничих об'єднань серед організаційних форм поєднання науки та виробництва. Поняття, структура, умови функціонування господарчого механізму науково-виробничого об'єднання. Організаційна структура управління науково-виробничим об'єднанням (НВО). Пропорційність підрозділів НВО. Продукція НВО, проблеми її вартісної оцінки. Тривалість циклу «дослідження-виробництво» та шляхи його скорочення.

Структура науково-виробничого персоналу та форми організації його праці. Основи оцінки ефективності НВО. Удосконалення матеріального

стимулювання в ланцюгу «дослідження-виробництво». Джерела фінансування НВО. Планування, контроль доходів та витрат НВО.

Тема 8. Фінансування об'єднань підприємств.

Фінансова діяльність господарчих систем, її основні елементи. Організація фінансових служб об'єднань підприємств. Особливості розподілу прибутку в різних типах об'єднань підприємств. Формування фінансового плану об'єднань підприємств, контроль за його виконанням. Джерела фінансування об'єднань підприємств. Бюджетування діяльності підприємств об'єднань як основа підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Особливості аналізу фінансового стану об'єднань підприємств. Аналіз забезпеченості об'єднань підприємств власними обіговими коштами.

Тема 9. Особливості діяльності промислово-фінансових груп

Цілі і задачі створення та функціонування промислово-фінансових груп (ПФГ). Роль ПФГ у функціонуванні ринкової економіки. Правова основа функціонування ПФГ в Україні. Особливості організації, управління та регулювання діяльності ПФГ. Аналіз тенденцій розвитку ПФГ в Україні.

Тема 10. Глобалізація ринків та транснаціональні корпорації (ТНК).

Сучасні тенденції глобалізації світових економічних процесів. Переваги та недоліки глобалізації ринків. Вплив глобалізації на економічний розвиток держав. Форми глобалізації ринків, аналіз сучасних масштабів глобалізації. Історія розвитку транснаціональних корпорацій (ТНК). Цілі і задачі створення та функціонування ТНК. Правова основа функціонування ТНК. Особливості організації, управління та регулювання діяльності ТНК.

Тема 11. Транснаціональні альянси.

Цілі та задачі створення та функціонування стратегічних альянсів підприємств. Роль стратегічних альянсів підприємств у функціонуванні ринкової економіки. Правова основа функціонування стратегічних альянсів підприємств в Україні. Особливості організації, управління та регулювання діяльності стратегічних альянсів. Аналіз тенденцій розвитку стратегічних альянсів підприємств в Україні.

5. СТРУКТУРА ЗАЛКОВОГО КРЕДИТУ КУРСУ

Теми	Кількість годин, відведених на:			
	лекції	семінарські та практичні	самостійну роботу	індивідуальн у роботу
Змістовий модуль 1. Особливості організації, управління і регулювання діяльності об'єднань підприємств				
Тема 1. Об'єднання підприємств як суб'єкт господарювання	2	2	3	10
Тема 2. Спеціалізація і кооперування підприємств об'єднання	4	2	6	
Тема 3. Державне регулювання об'єднань підприємств	2	2	3	
Тема 4. Холдингова організація об'єднань підприємств	4	4	6	
Тема 5. Організаційно-управлінські структури об'єднань підприємств	2	2	3	
Тема 6. Регулювання діяльності об'єднань підприємств	2	2	3	
ПМК 1	–	2	3	
Разом змістовний модуль 1	16	16	27	11
Змістовий модуль 2. Інноваційна діяльність, фінансування, організація, правове забезпечення				
Тема 7. Організація циклу “дослідження – виробництво” в об'єднаннях підприємств та наукових установах	2	2	3	11
Тема 8. Фінансування об'єднань підприємств	4	4	6	
Тема 9. Особливості діяльності промислово-фінансових груп (ПФГ)	2	2	6	
Тема 10. Глобалізація ринків та транснаціональні корпорації (ТНК)	4	2	6	
Тема 11. Транснаціональні альянси	2	2	3	
ПМК 2	–	2	3	
Разом змістовний модуль 2	16	16	27	11
Всього годин	30	30	54	21

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ роботи	Тема, (питання, що вивчаються)	К-сть год.	Макс. к-сть балів	Обладнання, матеріали, прилади ТЗН, література	Форми контролю
1	Об'єднання підприємств як суб'єкт господарювання	2	3	Методичні вказівки кафедри Літ-ра: 3, 6, 9, 10	Тестовий контроль з практичною частиною
2	Спеціалізація і кооперування підприємств об'єднання	2	3	Калькулятор, методичні вказівки кафедри Літ-ра: 4, 6, 9, 10	Тестовий контроль з практичною частиною
3	Державне регулювання об'єднань підприємств	2	3	Калькулятор, методичні вказівки кафедри Літ-ра: 6, 9, 10	Тестовий контроль з практичною частиною
4	Холдингова організація об'єднань підприємств	4	3	Калькулятор, методичні вказівки кафедри Літ-ра: 3, 5, 9, 10	Тестовий контроль з практичною частиною
5	Організаційно-управлінські структури об'єднань підприємств	2	3	Калькулятор, методичні вказівки кафедри Літ-ра: 3, 6, 9, 10	Тестовий контроль з практичною частиною
6	Регулювання діяльності об'єднань підприємств	2	3	Калькулятор, методичні вказівки кафедри Літ-ра: 3, 4, 7, 10	Тестовий контроль з практичною частиною
7	Організація циклу “дослідження – виробництво” в об'єднаннях підприємств та наукових установах	2	3	Калькулятор, методичні вказівки кафедри Літ-ра: 3, 4, 7, 10	Тестовий контроль з практичною частиною
8	Фінансування об'єднань підприємств	4	3	Калькулятор, методичні вказівки кафедри Літ-ра: 3, 6, 9, 10	Тестовий контроль з практичною частиною
9	Особливості діяльності промислово-фінансових груп	2	3	Калькулятор, методичні вказівки кафедри Літ-ра: 3, 6, 7, 10	Тестовий контроль з практичною частиною

10	Глобалізація ринків та транснаціональні корпорації (ТНК)	2	3	Калькулятор, методичні вказівки кафедри Літ-ра: 3, 9, 10	Тестовий контроль з практичною частиною
11	Транснаціональні альянси	2	3	Калькулятор, методичні вказівки кафедри Літ-ра: 3, 5, 9	Тестовий контроль з практичною частиною
	Разом	32	33		

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота (54 год.) включає:

- опрацювання матеріалу лекцій, засвоєння термінів економічного словника - 15 год. (по 1 години на кожну лекцію);
- опрацювання питань лекцій, що виносяться на самостійне вивчення – 15 год. (по 1 годині на кожну лекцію);
- підготовка до практичних занять – 15 год. (по 1 год. на кожне заняття):
  - опрацювання основної літератури;
  - підготовка відповідей на основні питання теми;
  - обміркування питань для обговорення;
  - розв'язання задач та інших практичних завдань;
  - опрацювання питань, винесених на самостійну підготовку;
  - виконання завдань для самоперевірки знань.
- підготовка до підсумкового контролю змістових модулів та їх виконання – 9 год. - 4 і 5 год. на ПМК 1 та ПМК 2;

Питання для самостійного вивчення

Тема 1

Закон України “Про господарські товариства”

Закон України “Про цінні папери та фондову біржу”

Тема 2

Особливості й проблеми розвитку спеціалізації і кооперування підприємств в сучасних умовах

Тема 3

Роль і функції комісії та фондового ринку

Тема 4

Функціонування та досвід роботи холдингів за кордоном і в Україні

Тема 5

Переваги та недоліки структур управління.

Організаційні форми корпоративних структур.

Критерії вибору організаційної структури.

Тема 6

Основні документи та положення, що регулюють інформаційне поле та комерційну таємницю

Тема 7

Інноваційну політику як головний чинник оновлення технічної бази виробництва

Тема 8

Діяльність світових фінансових інститутів

Тема 9

Кодекс корпоративного управління.

Основні проблеми формування промислово-фінансових груп в Україні

Тема 10

Інвестиційна діяльність ТНК та її роль у процесі глобалізації

Тема 11

Переваги альянсової мережі

8. ІНДИВІДУАЛЬНА ТА НАУКОВА РОБОТА

Індивідуальна та наукова робота (21 год.) передбачає виконання конкретизованого завдання. Вона поділяється на індивідуальну роботу у межах тематичного плану курсу та науково-дослідну роботу студента (НДРС).

В межах тематичного плану курсу індивідуальна робота передбачає:

- написання реферату (обсягом 10-15 сторінок, структурованого за планом, з використанням наведеного списку літератури);

- складання тестів;

- складання кросвордів з використанням 30-40 категорій курсу;

- створення комп'ютерної презентації однієї з тем курсу з оприлюдненням.

Окремі студенти за власним бажанням можуть виконувати науково-дослідні роботи за тематикою, узгодженою з викладачем, та у відповідності до прийнятих стандартів щодо даного виду робіт. Результати досліджень по НДРС можуть оприлюднюватись на засіданнях студентського наукового гуртка та науково-практичних конференціях студентів.

Тематика рефератів

1. Дослідження історії та сучасного розвитку головних форм об'єднань підприємств в Україні.

2. Міжнародна класифікація об'єднань підприємств. Переваги й недоліки основних елементів механізму функціонування різних організаційно-правових форм діяльності.

3. Законодавчо-правові основи функціонування різних форм об'єднань підприємств.

4. Особливості функціонування об'єднань підприємств в Україні й за кордоном.

5. Об'єднання підприємств в АПК.

6. Дослідження досвіду створення об'єднань підприємств в АПК.
7. Аналіз особливостей сучасних процесів розвитку форм організації виробництва (лізинг, франчайзинг, технополіси, технопарки та ін.).
8. Сучасні форми організації виробництва в об'єднаннях підприємств України.
9. Світовий досвід розвитку спеціалізації та кооперації в межах об'єднань підприємств.
10. Стратегічні напрямки розвитку горизонтальної та вертикальної інтеграції діяльності об'єднань підприємств.
11. Державне регулювання та державна підтримка діяльності об'єднань підприємств. Антимонопольне законодавство України.
12. Досвід країн Європейського Союзу в об'єднанні підприємств АПК.
13. Особливості організації, управління та економічна основа діяльності холдингової компанії.
14. Реалізація холдингового управління в Україні: проблеми, прогнози, рішення.
15. Відмінності виробничої, загальної та організаційної структур управління різних форм об'єднань підприємств.
16. Проблеми стратегічного планування в об'єднаннях підприємств різних форм власності.
17. Порівняльний аналіз функцій управління об'єднаннями підприємств різних форм власності.
18. Особливості побудови й тенденції розвитку організаційно-управлінських структур об'єднань підприємств.
19. Особливості регулювання різних видів діяльності, критерії та оцінка рівня ефективності впливів через регулювання.
20. Аналіз альтернативних стратегій розвитку сучасних об'єднань підприємств.
21. Маркетингова система управління та організації діяльності сучасних корпорацій.
22. Цілі створення та сучасні форми організації комплексу “дослідження-виробництво”.
23. Зарубіжний і український досвід діяльності технопарків і технополісів як сучасних форм організації поєднання наукових досліджень з виробництвом.
24. Напрямки використання та структура інвестицій в об'єднаннях підприємств України на сучасному етапі розвитку.
25. Головні напрямки і темпи розвитку інноваційних процесів у провідних країнах світу і в Україні на сучасному етапі розвитку.
26. Основні принципи організації фінансової діяльності та фінансово-кредитний механізм функціонування об'єднань підприємств.
27. Сучасне становище та тенденції розвитку транснаціональних корпорацій як суб'єктів міжнародного бізнесу.
28. Форми, сучасні масштаби, переваги й недоліки глобалізації ринків.
29. Проблеми транснаціоналізації української економіки та перспективи її вирішення.

30. Світовий досвід функціонування промислово-фінансових груп.
31. Еволюція організаційно-управлінських структур транснаціональних корпорацій.
32. Особливості створення господарського об'єднання підприємств за типом стратегічного альянсу. Фактори і мотиви розвитку.
33. Світовий досвід функціонування стратегічних альянсів підприємств.
34. Законодавчо-правова основа функціонування стратегічних альянсів підприємств в Україні.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

- лекції з метою актуалізації опорних знань, із застосуванням структурно-логічних схем, узагальнень;
- самостійна робота з підручником, опорним конспектом лекцій, довідковою літературою;
- відповіді на основні питання практичного заняття;
- колективне обговорення проблемних питань;
- розв'язання завдань/задач практичного заняття;
- самостійна робота над виконанням завдань для самоперевірки знань;
- виконання завдань письмового поточного контролю по темі під час аудиторних занять;
- виступ з доповіддю чи повідомленням по темі;
- виконання індивідуального завдання у формі реферату;
- виконання науково-дослідної роботи та участь у науково-практичній конференції студентів.

10. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ:

- поточне оцінювання на основі тестового опитування по теоретичним питанням;
- поточне оцінювання на основі виконання розрахункових завдань практичних занять по відповідним темам;
- оцінювання виконаної індивідуальної роботи;
- оцінювання відповідей на питання для підвищення рейтингу.

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Загальна оцінка складається з оцінок, одержаних на практичних заняттях, поточних контролях, за індивідуальну та самостійну роботу.

Критерії оцінювання наступні:

Практичні заняття

3 бали – розв'язання завдань та захист практичної роботи з повною відповіддю на теоретичні питання по темі заняття

2 бали - розв'язання завдань та захист практичної роботи з неповною відповіддю на теоретичні питання по темі заняття

1 бали - розв'язання завдань практичної роботи без відповіді на теоретичні питання по темі заняття

0 балів – невиконання завдань практичної роботи

Самостійна робота

Максимальна кількість – **8 балів** – присвоюється студенту за умови написання та захисту реферату, розв'язання задач та відповідей на питання за темами, передбаченими для самостійного вивчення

Індивідуальна робота

Максимальна кількість – **6 балів** – присвоюється студенту за умови повноцінного виконання будь-якого з вищевказаних видів робіт.

Наукова робота

Максимальна кількість – **6 балів** – присвоюється студенту за умови написання статті або виступу на студентській конференції, або публікації тез доповідей.

НАВЧАЛЬНА АУДИТОРНА РОБОТА	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 27 балів	Тема 1	3
		Тема 2	3
		Тема 3	3
		Тема 4	3
		Тема 5	3
		Тема 6	3
		ПМК 1	9
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 23 бали	Тема 7	3
		Тема 8	3
		Тема 9	3
		Тема 10	3
		Тема 11	3
		ПМК 2	8
ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА	САМОСТІЙНА РОБОТА		8
	ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА		6
	НАУКОВА РОБОТА		6
ІСПИТ			30
СУМА БАЛІВ			100

12. ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ

Кредит, наданий у робочому навчальному плані певному модулю навчальної дисципліни, або розділу навчальної дисципліни, вважається захищеним тільки в разі академічної успішності студента.

Академічна успішність визначається оцінкою за 100 бальною шкалою і розглядається як підсумок балів, отриманих студентом на опорних контрольних зрізах знань навчального матеріалу відповідно до складу змістових модулів. Терміни проведення опорних контрольних зрізів встановлюються програмою курсу дисципліни і затверджуються графіком навчального процесу.

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за заліковий модуль, надається структурою залікового кредиту, а реальна кількість отриманих балів реєструється викладачем у відомості поточного контролю навчальної роботи студента і додатках до індивідуального плану відповідно до певної дисципліни.

Переведення підсумкової оцінки академічної успішності в балах до показників за державною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та до шкали оцінювання, що прийнята в ECTS наведена нижче.

Шкала оцінювання знань студентів

Визначення показника за державною шкалою	Визначення показника за шкалою ECTS	Оцінка за 100-бальною шкалою	ECTS оцінка
Відмінно	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
Добре	Дуже добре – вище середнього рівня із кількома помилками	82-89	B
	Добре – взагалі вірна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
Задовільно	Задовільно – зі значною кількістю недоліків	67-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-66	E
Незадовільно	Незадовільно – з можливістю повторного складання	35-59	FX
	Незадовільно – з обов'язковим повторним курсом	0-34	F

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

Опорний конспект лекцій та економічний словник, підручники, навчальні посібники, методичні розробки кафедри.

13. ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Портер М. Международная конкуренция: Пер с англ., ред. и с прдисл. В.Д. Щетинина.Д.М.: Международные отношения, 1993. - 896 с.
2. Транснаціональні корпорації: Навч. посібник / В. Рокоча, О. Плотніков, В. Новицький та інші. – К.: Таксон, 2001. – 304 с.
3. Суторміна В.М., Федосов В.М., Рязанова Н.С. Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. посіб. – К.: Либідь, 1993.
4. Хелферт Э. Техника финансового анализа: Пер. с англ. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1996.
5. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств: Навч. посіб. / Чепурда Л.М., Беляєва С.С., Плахотнікова М.В. та інші. Під загальн. ред. Л.М. Чепурди. - К.: ВД “Професіонал”, 2005. – 272 с.

Додаткова

6. Указ Президента України від 27 січня 1995р. “Про фінансово-промислові групи”.
7. Указ Президента України від 11 травня 1994р. “Про холдингові компанії, які створюють в процесі приватизації і корпорації”.
8. Господарський кодекс України
9. Закон України “Про банкрутство”. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - №31.
10. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність”. // Закони України. – К., 1996. – Т.1 – с. 333–367.
11. Закон України “Про промислово фінансові групи”. Від 21 листопада 1995р.
12. Алексеева М.М. Планирование деятельности фирмы: Учебно-методическое пособие. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 248 с.
13. Антикризисное управление. Учебник /под ред. Колоткова /. М.: Инфра – М, 2003-432 с.
14. Бляхман Л.С. Экономика фирмы: Учеб. пособие. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2000. – 279 с.
15. Ворст Й., Ревентлоу П. Экономика фирмы. – М.: Высш. Шк., 1994. – 180 с.
16. Гасвська Л.М. Економіка та організація діяльності фірми: Навчальний посібник. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2000, - 104 с.
17. Горбунов А.Р. Дочерние компании, филиалы, холдинги. Организационные структуры. Консолидированный баланс. Налоговое планирование. – М.: Изд. Центр «АНКИЛ», 1997. – 150 с.
18. Градова А.П. Экономическая стратегия фирмы. Учебное пособие. – М.: Спец. Лит-ра, 1999. – 589 с.
19. Економіка підприємства: Підручник / За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.

14. РЕСУРСИ

1. Бібліотека ТДАТУ, м. Мелітополь, пр. Б. Хмельницького, 18
2. Миська бібліотека ім. Лермонтова, пл. Перемоги, 1
3. Джерела Інтернет